סדר
ליל
פסח

רביבים — פסח תש״ט

RB293598

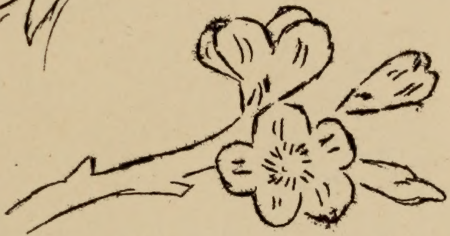
הנה הסתו עבר הגשם חלף
הלך לו הנצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע
בארצנו.
התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר
נתנו ריח. לכה דודי נצאה השדה
נלינה בכפרים נשכימה לכרמים
נראה אם פרחה הגפן
פתח הסמדר הנצו
הרמונים.

מה יפית האביב
בשדה באחו
הציצים יפרחו
צהלת חיים סביב
מה יפית האביב
מה נעמת האביב

מה יפית העולם
ים דגן פתוח
יך גלים ברוח
ומאירים פני האדם
מה יפית העולם
מה נעמת העולם

מה יפית בקר אור
כל ענף כל עשב
יגמאו טל כסף
ישתו טל יפיצו מור
מה יפית בקר אור
מה נעמת בקר אור

הגיע ליל פסח כל העולם כלו אומר
הלל, כי בלילה הזה אוצרות הטללים
נפתחים.

טל תן לרצות ארצך
שיתנו ברכה בדיצך
רב דגן ותירוש בהפריצך
קומם עיר בה חפצך
בטל.

טל צוה שנה טובה ומעטרת
פרי הארץ לגאון ולתפארת
עיר כסכה נותרת
שימה בידך עטרת
בטל.

טל ושובע מלא אסמינו
הנעט תחדש ימינו
צור בערכך העמד שמנו
גן רוה שימנו
בטל.

פקדת הארץ ותשוקקה
רבת תעשרנה.
פלג אלהים
מלא מים
תלמיה רוה
ברביבים תמוגגנה.
צמחה תברך
לבשו כרים הצאן
ועמקים יעטפו בר
יתרועעו אף ישירו
עטרת שנת טובתך
יתרועעו....

דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם:
כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן
לכם וקצרתם את קצירה, והבאתם את
עמר ראשית קצירכם.

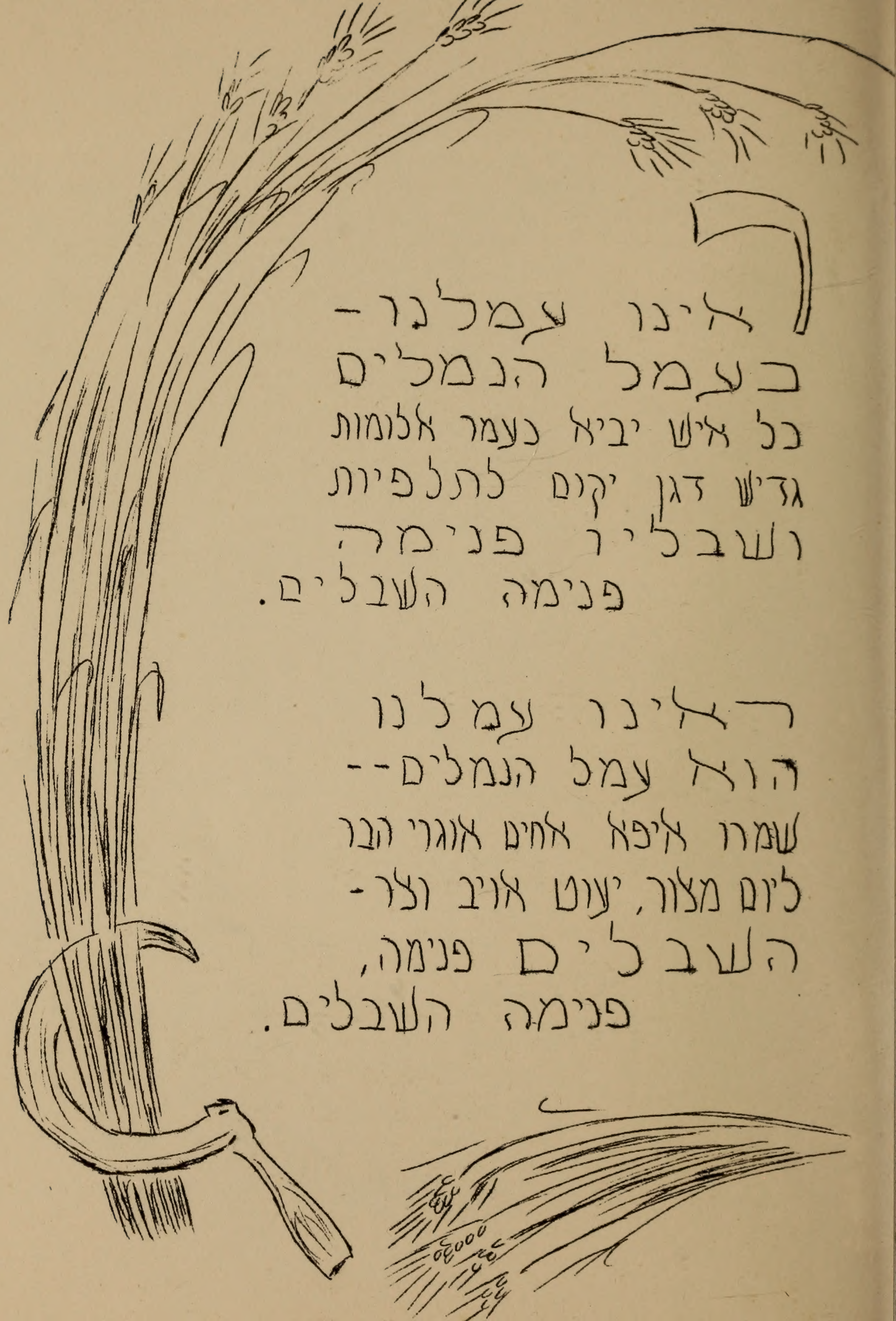

עמר תבואה חדשה
נאגד אגדים בבר
נאלם אלומות בבר.

נפל נפלה תוך השדה
שירת קוצרים אדירה,
השבלים המזהבות
כורעות קורסות
עם השירה.
אספו ברכת אדני
מן ההר ומן הגיא
מלאו את הגרנים

ברכה לרוב
- שנים -

ראינו עמלנו -
בעמל הנמלים
כל איש יביא כעמר אלומות
גדיש דגן יקום לתלפיות
ושבליו פנימה
פנימה השבלים.

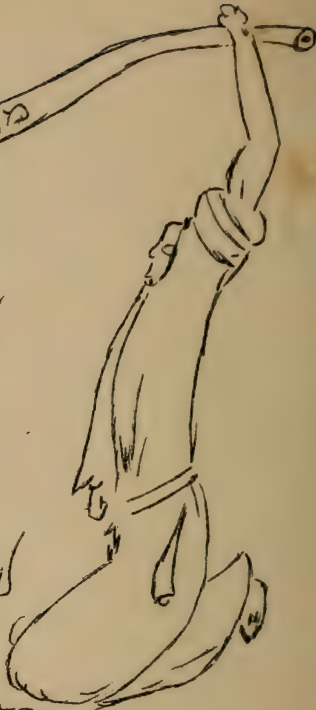
ראינו עמלנו
הוא עמל הנמלים--
שמרו איפא אחים אוגרי הבר
ליום מצור, יעוט אויב וצר-
השבלים פנימה,
פנימה השבלים.

הנני מוכן ומזומן
לקים מצוות עשה
זכור את היום אשר בו יצאתם
ממצרים שמור את חג האביב.

הא לחמא עניא
די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים
בכל דכפין ייתי ויכול
בכל דצריך ייתי ויפסח
השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל
השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

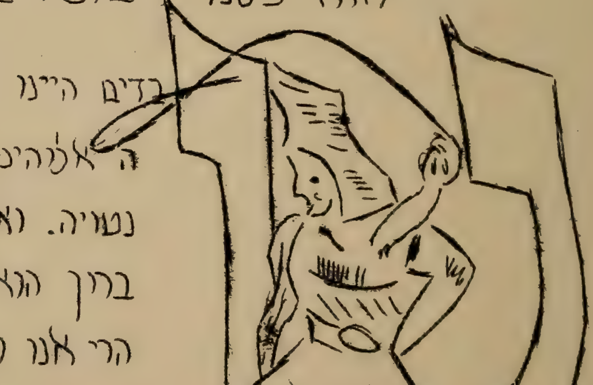
עבדים היינו
עתה בני חורין.

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות

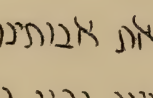

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה.

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסובין הלילה הזה כלנו מסבין.

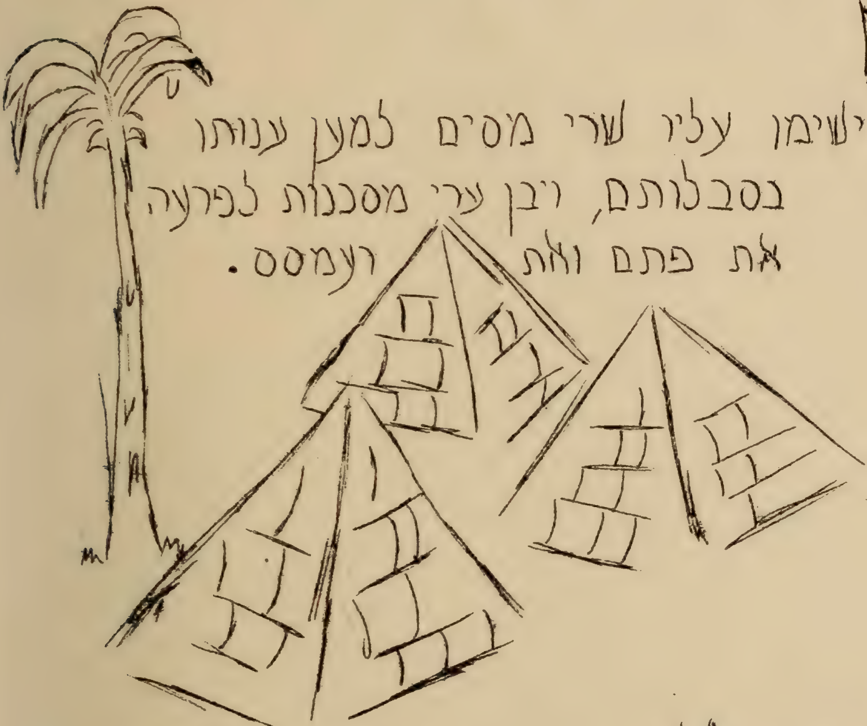

עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה׳ אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים.

ויקם מלך חדש על מצרים ויאמר אל
עמו: הבה נתחכמה לו פן ירבה.

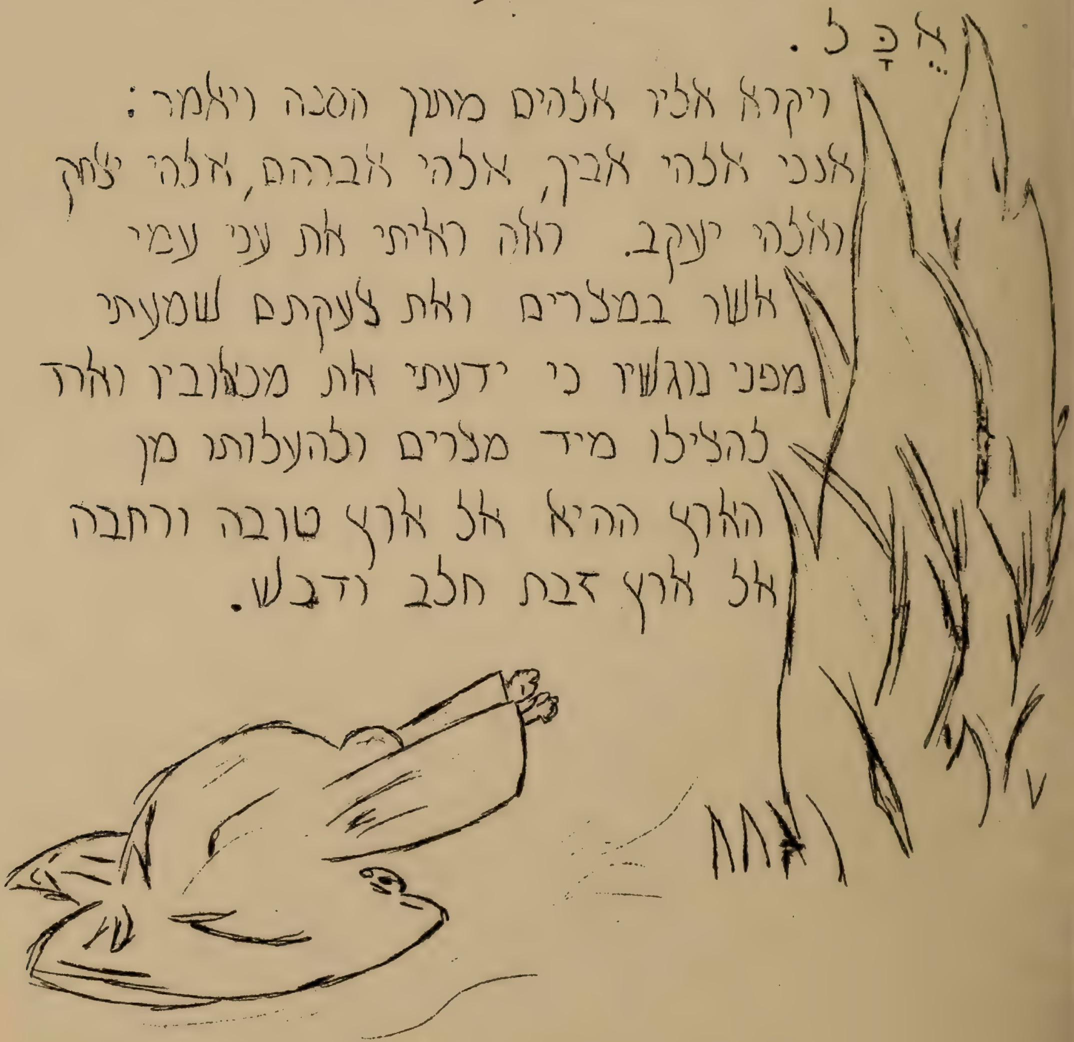
וישימו עליו שרי מסים למען ענותו
בסבלותם, ויבן ערי מסכנות לפרעה
את פתם ואת רעמסס.

וכאשר יענו אותו
כן ירבה וכן יפרוץ

ומשה היה רועה את צאן יתרו כהן מדין וינהג
את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים
חורבה. וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך
הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה אינו
אֻכָּל.

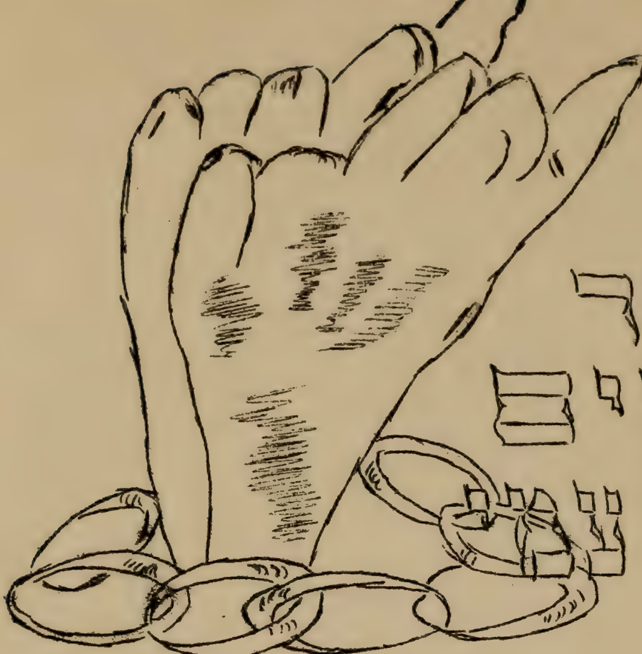
ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר:
אנכי אלהי אביך, אלהי אברהם, אלהי יצחק
ואלהי יעקב. ראה ראיתי את עני עמי
אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי
מפני נוגשיו כי ידעתי את מכאוביו וארד
להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן
הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה
אל ארץ זבת חלב ודבש.

לך בוא מצרימה ובאת
אל הנעכים והאומללים,
אל הנאנחים והנדכאים ואמרת אליהם כי
עבדים הם-והם לא יבינו; ואמרת כי אומללים
הם-והם לא ידעו; וכי גדול ענים וגדולים
מכאוביהם ונורא לחצם-והם לא יאמינו; ופקחת
את עיניהם בחזק יד וגאלת אותם.

ועם רב ימשך אחריך, אשר לא ידעת, ואשר
לא ידעוך ומקרב כל העם אשר מסביב אשר
רע ומר להם. והיית לאב המון אדם רב ולראש
שבטיו ועשית מן התולעים-אדם ומן האדם-
עם, ומעפרות חול-ארץ.

כה
אמר
ה׳ אלהים
שלח את עמי

היום
אתם
יוצאים
בחדש
האביב

אשירה ליהוה
כי גאה גאה
סוס ורכבו
רמה בים

בצאת ישראל ממצרים
בית יעקב מעם לועז
היתה יהודה לקדשו
ישראל ממשלותיו.
הים ראה-וינס
הירדן יסב לאחור
ההרים רקדו כאילים
גבעות כבני צאן

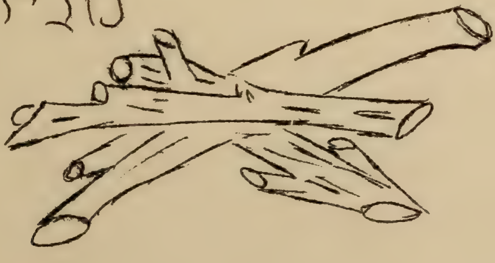
מה לך הים כי תנוס,
הירדן תסוב לאחור
ההרים תרקדו כאלים
גבעות כבני צאן
מלפני אדון חולי ארץ
מלפני אלה יעקב
ההופכי הצור אגם מים
חלמיש למעינו מים.

בכל

דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר: לא את אבותינו בלבד גאל אלא אף אותנו גאל עמהם.

זכור

את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים.

וישלח משה אנשים לתור את ארץ כנען: ויעלו ויתורו
את הארץ ממדבר דין עד רחב לבא חמת; ויעלו בנגב
ויבואו עד נחל אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול
ענבים אחד וישאוהו במוט בשנים ומן הרמונים ומן
התאנים; וישבו מתור הארץ ויספרו ויאמרו: באנו אל
הארץ אשר שלחתנו וגם ארץ זבת חלב ודבש היא
וזה פריה, אפס כי עז העם היושב בארץ, והערים
בצורות גדולות מאד וגם ילידי הענק ראינו שם;
לא נוכל לעלות אל העם, כי חזק הוא ממנו.
והארץ אשר עברנו בה ארץ
אוכלת יושביה היא וכל העם
אשר ראינו בתוכה אנשי מדות; ויהס כלב
את העם אל משה ויאמר:
כי עלה נעלה כי יכול נוכל לה.

קומו תועי מדבר
צאו מתוך השממה,
עוד הדרך רב עוד רבה המלחמה.
רב לכם לנוע לנוד בערבה -
ולפניכם פרושה דרך גדולה, רחבה.
קומו איפא נדים עזבו את השממה.
אך אל יעל קולכם, דרכו עז בדממה
איש בלבבו ישמע קול אלה דובר:
לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר
לא, לא לחם קלוקל, שלו ודגן שמים -
לחם עצב תאכל, פרי עמל ידים!
לא, לא אהל תהו ועליות שחקים -
בית אחר תבנה
אהל אחר תקים!...

שפוך

חמתך על
הגוים אשר לא
ידעוך ועל ממלכות
אשר בשמך לא קראו
כי אכלו את יעקב ואת
נוהו השמו. שפך עליהם
זעמך וחרון אפך ישיגם
תרדף באף ותשמידם
מתחת שמי ה'.

בהכרח גורל אנו צמודים אל שני מעינות-החיים הישראליים: מעין היסורים והכאב, ומעין החיים של הגבורה העברית המתחדשת בכל דור. אנחנו מטים את אזנינו להקשיב להמית המעין הזה המתפרץ במדבריות השממה של תולדותינו, מקשיבים אל צעדי הפלאיים האלה, אנשי הכבוד והגבורה העברית, אל הלמות לבם בתוך האימות של חיי-ישראל, ונפשנו נהכה אחריהם, קשורה בנפשם.

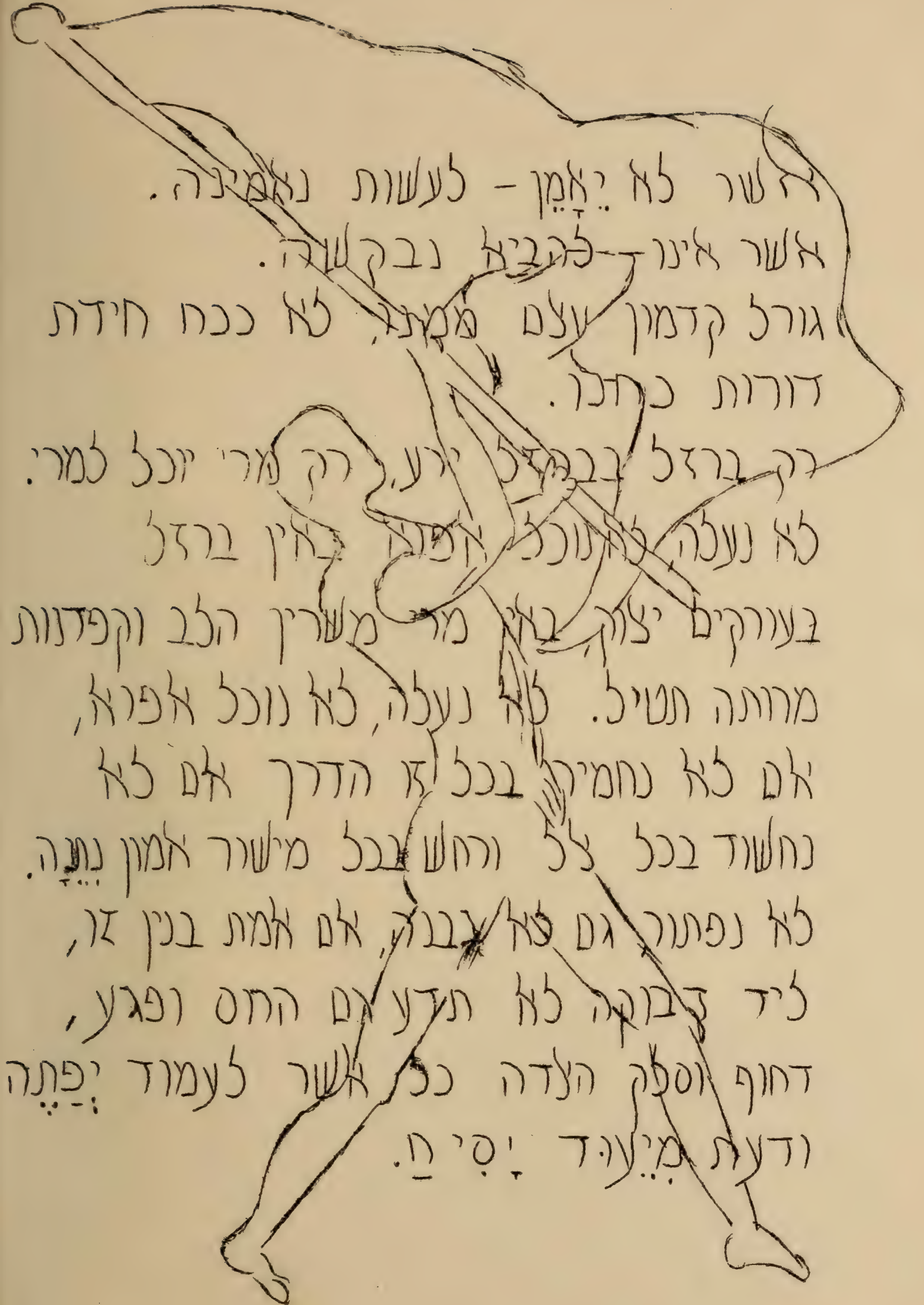
מה דמות היתה לחיינו הישראליים בתקופה של ימי מלחמה, אשר הביאה כליון על המוני בית-ישראל באירופה, אלמלא אותו פרק גבורה עברית, נאדרי בכוח ובהוד הטרגי, אשר שמו „מרד הגיטאות" או „מרד גיטו ורשא", אלמלא אותו קמץ בחורים יהודים, צעירים, חלוצים, חניכי תנועתנו החלוצית, אמוני ערכיה, וטפוחי-חזונה, אשר הדליקו עצמם כלפיד בוער בחשכת הזמן ההוא.

אנחנו אומרנו:

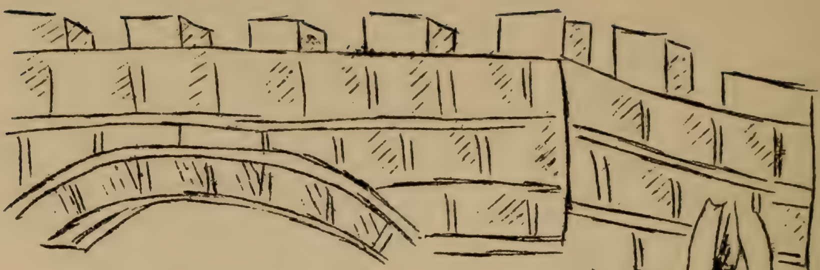
אנו מאמינים בנצחון ומאמינים במפלת של
גרמניה, אנו מרגישים את עצמנו כחילים העומדים
בחזית המחתרת.
כי ראינו והרגשנו והבינונו: לקראת שואה אנו
מתקרבים.

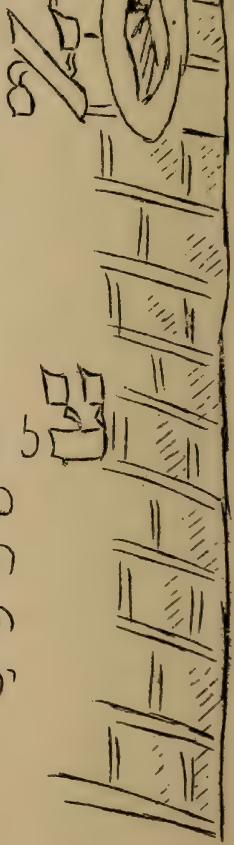
אנחנו אמרנו:

כמה טובים אנו מיהודי וילנא, מדוע גורל
יהודי חלמנו לגאל, ומדוע תנצל
ורשא? גורל אחד לישראל על כל
מושבותיו.
ואם לא נקום - וניהרג בטרם זמן
ואם לא נתארגן - ונמות כלנו כאחד.

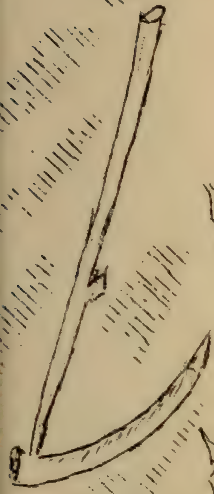
אשר לא יאמן - לעשות נאמנה.
אשר אינך - להביא נבקשה.
גורל קדמון עצם ממנו, לא ככח חידת
דורות כחכו.
רק ברזל בברזל ירע, רק מרי יוכל למרי.
לא נעלה, לא נוכל אפוא באין ברזל
בעורקים יצוק באין מר משרין הלב וקפדנות
מרותה תטיל. לא נעלה, לא נוכל אפוא,
אם לא נחמיר בכל זו הדרך אם לא
נחשוד בכל צל והחשב בכל מישור אמון נתנה.
לא נפתור גם לא נבנה, אם אמת בנין זו,
ליד דבוקה לא תדע אם החס ופגע,
דחוף וספק הצדה כל אשר לעמוד יפתה
ודעת מיעוד יסיח.

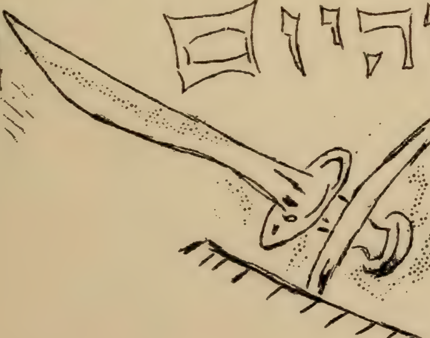

את מי חרפת וגדפת ועל מי הרימות קול
ותשא מרום עיניך אל קדוש ישראל.
ביד עבדיך חרפת אדני ותאמר ברב
רכבי אני עליתי מרום הרים ירכתי לבנון
ואכרת קומת ארזיו מבחר ברושיו ואבוא
מרום קיצו יער כרמלו.

על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים,
כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו.
המזכירים את ה' אל דמי לכם ואל
תתנו דמי לי עד ירונן ועד ישים את
ירושלים תהילה בארץ.

ואנחנו עושים
במלאכה וחצים
מחזיקים ברמחים
מעלות השחר עד צאת
הכוכבים. גם בעת ההיא
אמרתי לעם איש ונערו ילינו
בתוך ירושלים והיו לנו הלילה
משמר והיום מלאכה.

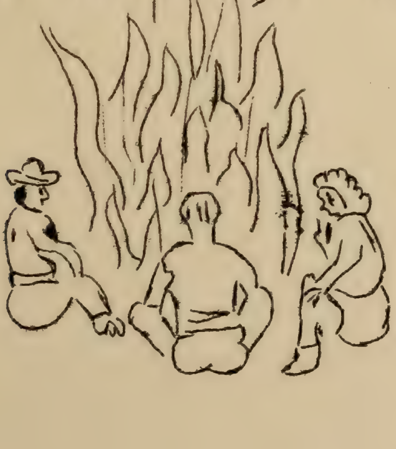
רגעים בהם נצרפת אומה, בהם נבחנת תנועה, בהם יחושל אדם, בהם היסטוריה מתחוללת.

„היום הזה נהיה לעם"

אין רגעים אלה באים בהמון חוגג ובתהילות נצחון. קשים ומרים הם. המתאוים להם אינם יודעים מה מעתד להם. בבואם הם אחרים לגמרי מכפי שהחזיה המתקתקה ראתה אותם במיטב תאוריה. אך משהם באים ביסורים ובפורענויות, בתבוסות, הרי הם מעמידים במבחן את הנבואה, החכמה והמעשה והאופי. ואוי לו לדור המכזיב ברגעים אלה.

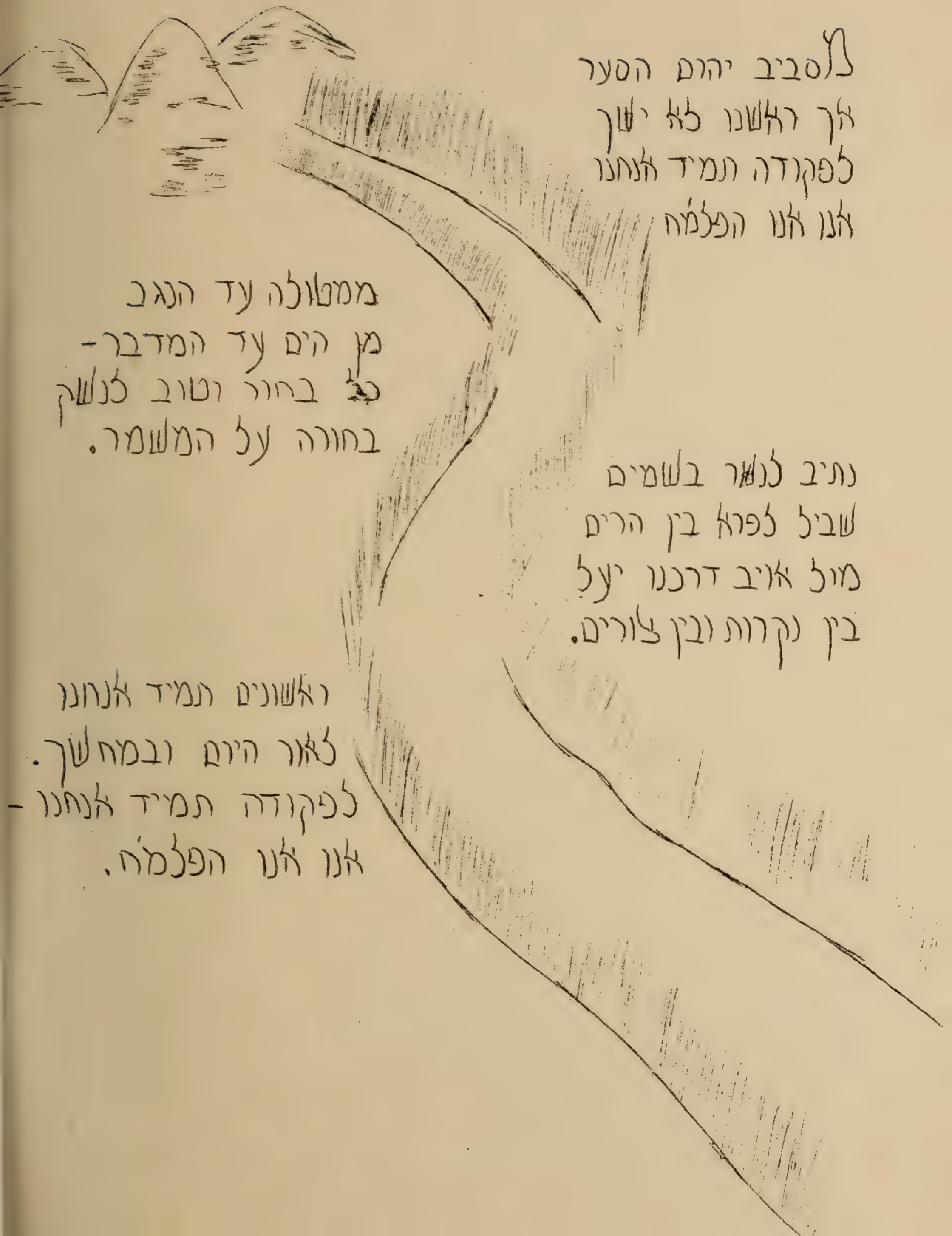
לפני שבע שנים התקבצו נערים ונערות עבריים לובשי חולצות כחולות והיו לפלמ״ח. מהשדות החרושים של ישובינו, מכפרי הפורחים מסדנאות העמל מכל נוות היצירה באו. הם חשו בדכוי ובעלבון לעמנו הנאבק לעצמאות ולחרות.

אמיתיים לעצמות, זקופי קומה ובהירי מבט. חוטר מגזע עם עתיק ימים, שבע יסורים ואכזבות, בנים למבשרי הקוממיות העברית במולדת, מגשימי המהפכה העברית וחוזי חזון גאולת האדם.

לא גבורי קרבות,
לא שרד ולא הדר
כך, בשינל הגס, בנעל הסמורה,
בגרב הפלמחית הנזקפת!
פוסעים-עשרת ידידי, כתה
כתה בארץ!
מסע מאוהבים, פשוטו כמשמעו באדמה
הזאת בזה הואדי!
בזה ההר סמר הטרש.

מסביב יהום הסער
אך ראשנו לא ישך
לפקודה תמיד אנחנו
אנו אנו הפלמ׳ח

ממטולה עד הנגב
מן הים עד המדבר -
כל בחור וטוב לנשק
בחורה על המשמר.

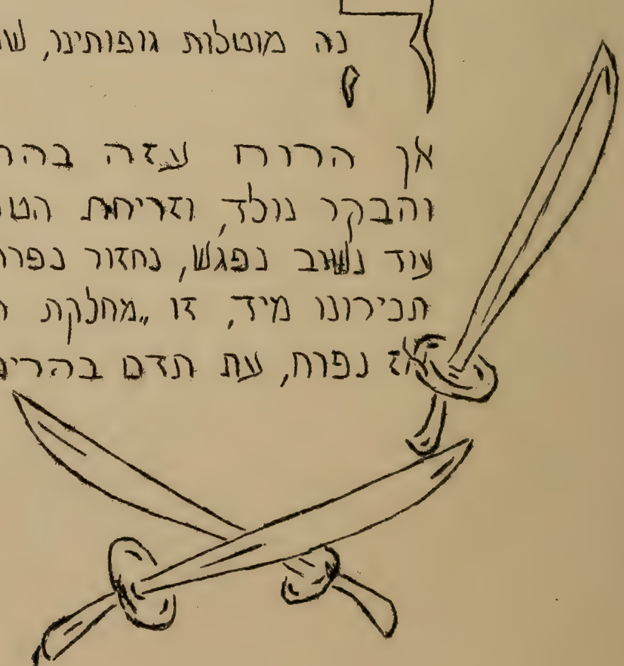
נתיב לנשר בשמים
שביל לפרא בין הרים
מול אויב דרכנו יעל
בין נקרות ובין צורים.

ראשונים תמיד אנחנו
לאור היום ובמחשך.
לפקודה תמיד אנחנו -
אנו אנו הפלמ׳ח.

לא בגדנו. ראה נשקנו צמוד ומרוקן כדורים,
אשפתנו ריקה,
הוא זוכר מילותנו עד תום, עוד קנינו לוהטים.
ודמנו מתז בשבילים שעל שעכ'.
עשינו ככל שנוכל, עד נפל האחרון ולא קם.
האמנם נאשם אם נותרנו עם ערב מתים
ושפתינו צמודות אל אדמת הסלעים הקשה?

הנה מוטלות גופותינו, שורה ארוכה, ואיננו
נושמים.
אך הרוח עזה בהרים... ונושמת.
והבקר נולד, וזריחת הטללים רוננה.
עוד נשוב נפגש, נחזור כפרחים אדומים.
תכירונו מיד, זו „מחלקת ההר" האלמת.
אז נפרח, עת תדם בהרים זעקת יריה
אחרונה.

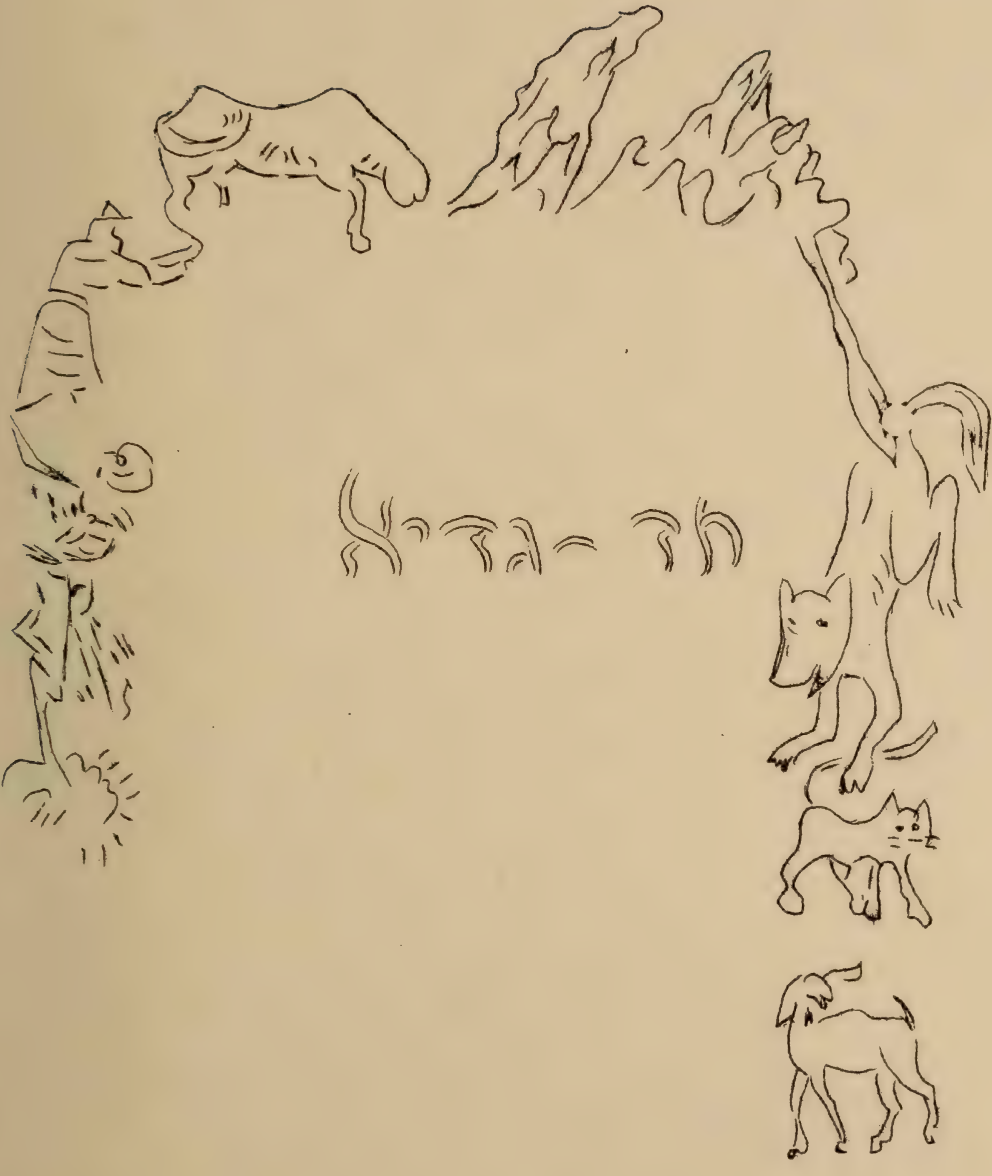
מן הדממה שמעתי קורא: שומר מה מלילה
שומר מה מליל. אמר שומר: אתא בקר וגם
לילה- הנה על ההרים רגלי מבשר משמיע

יששום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח
כחבצלת. פרח תפרח ותגל אף גילת ורנן
כבוד הלבנון נתן לה הדר הכרמל והשרון.
חזקו ידים רפות וברכים כשלות אמצו.
כי נבקעו במדבר מים ונחלים בערבה.

הנה ימים באים נאם ה'
ונגש חורש בקוצר ודירך ענבים
במשך הזרע והטיפו ההרים עסיס
וכל הגבעות תתמוגגנה. ושבתי
את שבות עמי ישראל ובנו ערים
נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו
את יינם ועשו גנות ואכלו את פריהם
ונטעתים על אדמתם אשר נתתי
להם.

חד - גדיא

חסל
סדור פסח
כהלכתו
ככל משפטו
וחקתו.